

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoE/77/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8413211086
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Koščo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8413211086.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Koščo a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Romana Tótha v exekučnej veci oprávneného: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti povinnému: C. M., A.. XX.X.XXXX, W. O. Q. XXX, o vymoženie 398,16 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 5Er/1030/2013-27 zo dňa 2.6.2014, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým uznesením zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

2. V dôvodoch uznesenia uviedol, že súdny exekútor spísal na Exekútorskom úrade dňa 18.10.2013 za prítomnosti zástupcu oprávneného, návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému pre vymoženie pohľadávky vo vyššie uvedenej výške a pre vymoženie trov exekúcie. Ako exekučný titul oprávnený predložil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadený zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s.. K návrhu na vykonanie exekúcie oprávnený predložil na výzvu súdu fotokópiu zmluvu č. XXXXXX uzatvorenú 3.5.2005 medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným, Všeobecné obchodné podmienky právneho predchodcu oprávneného (ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy) a fotokópiu dohody o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 15. 6. 2009, uzatvorenej medzi oprávneným a povinným. Súdny exekútor podaním z 5.11.2013 a následne podaním z 20.3.2014 požiadal exekučný súd o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Súd preskúmal rozhodcovský rozsudok ako aj zmluvu č. XXXXXX (ďalej len "zmluva") uzavretú 3. 5. 2005 medzi právnym predchodcom oprávneného (Všeobecná úverová banka a.s.) a povinným, vrátane jej neoddeliteľných súčastí a zistil, že uvedená zmluva spĺňa charakteristiku spotrebiteľskej zmluvy. Povinný uzavrel s oprávneným dňa 15.6.2009 Dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach. V bode 4. tejto dohody je upravená rozhodcovská doložka nasledovne: "Zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené :

a) pred Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava (ďalej len "rozhodcovský súd"), ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jediným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, b) pred Rozhodcovským súdom zriadeným pri Slovenskej hospodárskej komore, s.r.o., Kmeťova 13, Košice jediným rozhodcom ustanoveným predsedom Rozhodcovského súdu, c) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (z. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.)".

Podľa súdu prvej inštancie z uvedenej rozhodcovskej doložky vyplýva, že táto síce zdanlivo dáva spotrebiteľovi možnosť výberu medzi všeobecným súdom a rozhodcovským súdom, avšak v prípade,

ak by dodávateľ podal žalobu na rozhodcovský súd predtým, ako spotrebiteľ podal žalobu na všeobecný súd, neplatí ustanovenie uvedenej rozhodcovskej doložky, podľa ktorého podaním žaloby ktorejkoľvek zmluvnej strany na všeobecný súd dochádza k rozviazaniu rozhodcovskej doložky, a teda spotrebiteľ je v takom prípade (nedochádza k rozviazaniu rozhodcovskej doložky) nútený podrobiť sa už začatému rozhodcovskému konaniu na rozhodcovskom súde, ktorého právomoc je založená uvedenou rozhodcovskou doložkou a žalobou dodávateľa na rozhodcovskom súde. Dohoda o úhrade pohľadávky v splátkach (v ktorej žalovaný uznal, čo do dôvodu a výšky svoj dlh vyplývajúci z vyššie uvedenej zmluvy a zaviazal sa na jeho úhradu v splátkach), ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku, na ktorej základe bola založená príslušnosť rozhodcovského súdu, bola uzavretá dňa 15.6.2009. S účinnosťou od 1.1.2008 bol zákonom č. 568/2007 Z. z. v § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka rozšírený indikatívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok, okrem iného aj o zákaz rozhodcovskej doložky, ktorá by vyžadovala od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka je teda neprijateľná, pretože núti spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu a znemožňuje tak voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Podľa názoru exekučného súdu takto formulovaná zmluvná podmienka, ktorá je súčasťou vyššie uvedenej dohody, a teda nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná, je neprijateľnou podmienkou a spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. V zmysle uvedenej rozhodcovskej doložky, má síce spotrebiteľ možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa (oprávneného), spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve sa považuje za absolútne neplatnú a teda rozhodcovský súd nemal právomoc takýto spor rozhodovať. Neprijateľná rozhodcovská doložka (ako každá neprijateľná zmluvná podmienka) sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky preto odporuje dobrým mravom. Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci je založená na absolútne neplatnom právnom úkone, exekučný súd po preskúmaní exekučného titulu dospel k názoru, že je vydaný v rozpore so zákonom, a preto podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Okrem iného ako dôvod uviedol, že je toho názoru, že súd prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti, ktorú mu zveril Exekučný poriadok. Exekučný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť exekučného titulu. Skúma iba materiálnu a formálnu vykonateľnosť exekučného titulu. Zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nevyplýva, že exekučný súd môže skúmať platnosť rozhodcovskej doložky. Poukázal na nesprávny preklad rozhodnutia ASTURCOM, z ktorého vychádzajú exekučné súdy pri svojom rozhodovaní. Zastáva názor, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má tie isté vlastnosti, ako právoplatný rozsudok všeobecného súdu v SR, z čoho vyplýva, že je prekážkou pre opätovné prejednanie veci, je právne záväzný a po uplynutí lehoty na plnenie je vykonateľný, teda je spôsobilý byť podkladom pre výkon exekúcie. V slovenskom práve je výslovne zakotvený postup pre prípad, ak sa neplatnosť rozhodcovskej doložky zistí v zákonom na tento účel určenom konaní o neplatnosť rozhodcovského nálezu. Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/, a c/, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu vedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Z uvedeného vyplýva, že slovenský exekučný súd by bol podľa rozsudku ASTURCOM povinný vyhodnotiť rozhodcovskú doložku ex offo ako nekalú podmienku, ak by slovenské procesné právo umožňovalo exekučnému súdu, aby vyhodnotil rozhodcovskú doložku v rámci exekučného konania ako neplatnú, a to z hmotnoprávneho dôvodu vyjadreného v slovenskom hmotnom práve. V slovenskom právnom poriadku je príslušný na posúdenie platnosti rozhodcovskej zmluvy súd, ktorý rozhoduje o žalobe účastníka rozhodcovského konania proti rozhodcovskému rozsudku, pričom ak tento súd vysloví neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, je povinný vecne rozhodnúť o žalovanom nároku. Zároveň poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo 11/2010 zo dňa 26.9.2011, z ktorého vyplýva právny názor, že pokiaľ ide o spotrebiteľské zmluvy, je preskúmanie správnosti rozhodcovského rozsudku exekučným súdom možné len pokiaľ ide o dôvod uvedený v § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z. (rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom). Z uvedeného vyplýva, že rozpor s dobrými mravmi je viazaný na plnenie a nie iba na to, či samotná spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku. Rozhodujúcim bude len, či plnenie, ktoré má byť vykonané, odporuje alebo neodporuje dobrým mravom; len tento zákonný dôvod umožňuje zastaviť exekučné konanie.

4. Odvolací súd preskúmal vec v zmysle § 379, § 380, § 381 C.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je treba potvrdiť.

5. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne prvoinštančný súd aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky. Najvyšší súd SR už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3Cdo 146/2011 najvyšší súd judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný. Obdobne porovnaj aj uznesenie NS SR vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011.

6. Prvoinštančný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku z dôvodu, že dojednanie rozhodcovskej zmluvy pri záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou podmienkou, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a táto je v rozpore s ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka ako aj v rozpore s ustanoveniami Smernice 93/13/EHS, ktorá je v spojení s ustanovením § 53 ods. 5 Obč. zák. neplatná.

7. Zo spisového materiálu je zrejmé, že dňa 15.6.2009 bola medzi oprávneným a povinným podpísaná Dohoda o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach, ktorá v bode 4. obsahuje rozhodcovskú doložku, v ktorej sa zmluvné strany dohodli, že všetky medzi nimi vzniknuté spory z právnych vzťahov na základe tejto Dohody alebo s ňou súvisiacich, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zánik, budú riešené: a) pred Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava (ďalej len "rozhodcovský súd"), ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jediným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, b) pred Rozhodcovským súdom zriadeným pri Slovenskej hospodárskej komore, s.r.o., Kmeťova 13, Košice jediným rozhodcom ustanoveným predsedom Rozhodcovského súdu, c) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok). Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvážovaciú podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.

8. Táto rozhodcovská zmluva bola urobená v písomnej forme a bola podpísaná oboma zmluvnými stranami. Z hľadiska formálnych náležitostí spĺňa náležitosti rozhodcovskej zmluvy predpísané v § 4 ods.1,2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len ZoRK).

9. Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená medzi účastníkmi konania na samostatnom liste bez toho, aby to malo vplyv na trvanie Dohody o uznaní záväzku, po nekonkretizovanom poučení o dôsledkoch jej uzatvorenia a nevyžadovala, aby sa vzniknuté spory riešili výlučne v rozhodcovskom konaní.

10. V prejednávanej veci uzavretá rozhodcovská zmluva nebráni spotrebiteľovi uplatniť svoje práva pred všeobecným súdom z dôvodu, že obsahuje alternatívne riešenie sporov, ktoré dostatočným spôsobom zabezpečuje spotrebiteľovi právo podať žalobu nielen na rozhodcovský, ale aj na všeobecný súd.

11. Zásadnou vadou tejto rozhodcovskej zmluvy je preto len chýbajúce konkrétne poučenie dlžníka o nevýhodách rozhodcovského konania v porovnaní so súdnym konaním.

12. Za právne relevantnú je možné považovať len rozhodcovskú doložku obsahujúcu informácie o procesných nevýhodách rozhodcovského konania oproti súdnemu konaniu pre dlžníka - spotrebiteľa. Len za predpokladu preukázania splnenia aj tejto podmienky by bolo možné považovať rozhodcovskú doložku za individuálne dojednanú. Nepreukázanie obsahu poučenia dlžníka - spotrebiteľa má za dôsledok vznik vyvrátiteľnej domnienky, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

13. Preto aj odvolací súd nepovažuje rozhodcovskú doložku, ktorá založila právomoc rozhodcovského súdu vydať exekučný titul, za individuálne dohodnutú, na ktorú nie je možné aplikovať ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka o neprijateľných zmluvných podmienkach v spotrebiteľskej zmluve, spôsobujúcich jej neplatnosť.

14. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom napadnutého uznesenia, že rozhodcovská doložka zakladá značnú nerovnováhu v procesných právach a povinnostiach dlžníka pri porovnaní súdneho konania s rozhodcovským konaním.

15. Pojem „značná nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán“, podmieňujúci záver o neprímeranosti zmluvnej podmienky (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), vyložil Súdny dvor EÚ vo svojom rozsudku zo dňa 14.3.2013 C-415/11 nasledovne: „Článok 3 ods. 1 Smernice 90/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie, než právne postavenie zakotvené na platnom vnútroštátnom práve. Zároveň sa zdá, že na tieto účely je relevantné preskúmať právne postavenie uvedeného spotrebiteľa z hľadiska prostriedkov, ktoré má podľa vnútroštátnej právnej úpravy k dispozícii na zabránenie uplatňovania nekalých podmienok, na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe napriek požiadavke dôvery (dobrej viery - neoficiálny preklad), treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní“.

16. V prejednávanej veci značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného tvorí písomná forma, neverejnosť rozhodcovského konania, no predovšetkým neprípustnosť riadneho opravného prostriedku, ktoré znevýhodňuje toho z účastníkov, ktorý má výrazne sťaženú možnosť finančne si zabezpečiť kvalifikovanú právnu pomoc, ktorá je v rozhodcovskom konaní s typicky písomnou formou zrejmu potrebou.

17. Zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky (zmluvy) pre jej neprijateľnosť môže exekučný súd len v prípade záveru, že predmetom rozhodcovského rozsudku boli nároky uplatnené voči spotrebiteľovi a existujú konkrétne dôvody, pre ktoré je dojednanie rozhodcovskej doložky pre povinného zjavne neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

18. Keďže v danom prípade rozhodcovská doložka neobsahuje konkrétne poučenie dlžníka o procesných nevýhodách rozhodcovského konania, nebola splnená podmienka individuálneho dojednania tejto zmluvy. Súčasne platí, že dojednanie rozhodcovskej doložky spôsobilo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného.

19. Za opodstatnenú nepovažuje odvolací súd ani obranu oprávneného týkajúcu sa tvrdeného prekročenia právomocí exekučného súdu pri rozhodovaní podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

20. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Cdo 1/2012 zo dňa 21.3.2012. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia, skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky dohodnutej v spotrebiteľskej veci, t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského vzťahu, ktorým je právny vzťah založený právnou skutočnosťou - spotrebiteľskou zmluvou, súdy v exekučnom konaní nepreskúmajú vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizujú svoje

oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnene posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

21. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomocí rozhodcovského súdu má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa tvoriaci samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založený spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

22. Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne.

23. Rozhodnutie senátu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).